

Motion till riksdagen 2005/06:So445

av Hillevi Engström m.fl. (m, s, fp, kd, c, mp)

Stödet till flickor i familjekonflikt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en samordnad nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att se över stödet till flickor över 18 år genom att också uppmärksamma och ge förslag för att åtgärda bristerna i psykiatriskt stöd för dessa flickor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att se över riskerna för hedersrelaterade självmord i Sverige och ta ställning till eventuellt behov av lagändring.

Motivering

Under senare år har problematiken för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld uppmärksammats allt mer. Det har lett till större kunskaper om problematiken och att åtgärder har vidtagits för att stärka skyddet för flickorna. Bland annat har länsstyrelserna kartlagt behovet av skyddat boende.

Enligt länsstyrelsernas kartläggning, som gjordes i början av 2004, finns det flickor som utsatts för hedersrelaterat våld i samtliga län. Tillsammans redovisar länsstyrelserna 1 500–2 000 kända fall, men de påtalar att det kan finnas många fler som inte vågat söka hjälp. Att söka hjälp kan förvärra flickornas situation och kan ibland vara förenat med stor fara.

Mycket har gjorts, men mycket återstår att göra för att kunna ge flickorna nödvändigt skydd och stöd. Fortfarande finns brister i den konkreta situationen där flickorna och de som närmast är ansvariga för att hjälpa dem befinner sig.

Även det lokala arbetet behöver stärkas och ansvar förtydligas. Flickor i konflikt mellan två kulturer har ofta inte en, utan många kontakter med både professionella och frivilliga instanser där de sökt stöd. För att undvika att

Fel! Okänt namn på

olika instanser motverkar varandra, och för att i stället kunna samordna insatserna, är det bra att arbeta i nätverk. Socialtjänsten är den naturliga samordnaren i sådana nätverk, och måste ta ett större och tydligare ansvar för samordningen.

Regeringen bör ta fram en samordnad nationell strategi för stödarbetet för flickor i familjekonflikt. En bra utgångspunkt i arbetet är förslagen i rapporten ”Nationellt konsultativt stöd ...”. I den nationella handlingsplan för det långsiktiga arbetet, som föreslås i rapporten, bör framgå hur man främjar åtgärder för att förhindra en total brytning med familjen. Även betydelsen av nätverksbyggande och samordningsansvaret för detta bör tydliggöras.

I arbetet med de här flickorna är det också viktigt att förstå så mycket som möjligt av de kulturella aspekterna i frågan, utan att tappa bort den svenska lagstiftningen och flickans rättigheter. Efter att frågan nu varit i fokus under några år har allt fler praktiker sett att familjerna aldrig kan förbises i arbetet med flickorna. Nästan alla flickor vill kunna återknyta till familjen på sikt.

Rädda Barnens Centrum för barn och ungdomar i kris ger terapeutiskt stöd till flickor i dubbla kulturer som hamnat i konflikt med familjen. Erfarenheterna därifrån visar att flickor som nu är i 19–25-årsåldern är en grupp med otillräckligt samhällsstöd. Det är flickor som lämnat sin ursprungsfamilj för att få något som helst handlingsutrymme i sitt liv. De har ofta levt mer instängt/skyddat än andra och är för oerfarna för att bygga upp ett självständigt liv med alla de krav som vuxenvärlden ställer. Samtidigt har de fallit ur samhällets trygghetssystem i och med att de fyllde 18 år. Extra svårt är det för de flickor som mår så dåligt att de behöver psykoterapi, men som blivit för gamla för BUP och därför är hänvisade till vuxenpsykiatri.

En turkisk forskare, AYTEKIN SIR, har studerat självmordsfrekvensen i sydöstra Turkiet och sett att kvinnor är överrepresenterade i självmordsstatistiken, till skillnad mot andra länder där män har dubbelt så hög självmordsfrekvens som kvinnor. Han menar att det finns en kulturell koppling till heder bakom självmord i sydöstra Turkiet. Det har funnits misstankar om att också flickor i Sverige drivits till självmord för att försvara familjens heder.

Eftersom problemet är relativt nytt och okänt i Sverige krävs en utredning för att klargöra om det även här finns en kulturell koppling till heder bakom vissa självmord. Det bör också utredas om lagstiftningen måste ses över för att få fler fällande domar och exempel på vårt samhälles totala avståndstagande och fördömande av alla handlingar som innebär att flickors och kvinnors frihet begränsas och kränks, oavsett orsak och motiv.

Stockholm den 28 september 2005

Hillevi Engström (m)

Monica Green (s)

Inger Davidson (kd)

Jan Lindholm (mp)

Marita Aronson (fp)

Birgitta Carlsson (c)